

یادداشت شفاهی

راهکارهایی برای کاهش خسارات زمین لغزش در خراسان شمالی

زمین لغزش ها از مهم ترین عوامل تولید رسوب و در نتیجه تشدید سیلاب ها و پرشدن مخازن سدها و کاهش طول عمر مفید آن ها هستند و از اهم خسارات ناشی از وقوع رانش ها در سطح استان می توان به تخریب صدها هکتار باغ ، اراضی زراعی و مرتع و نیز تخریب و تهدید سکونتگاه های روستایی مانند روستاهای تاتار ، خندقلو، حسن سو و گلی در منطقه بدرانلو و یا روستاهایی چون شورک و نامانلو در شهرستان شیروان اشاره کرد. با این وصف شناسایی، مطالعه و کنترل لغزش ها از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است که اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان مطالعات شناسایی و تهیه نقشه پراکنش زمین لغزش های مهم استان را انجام داده و در چارچوب این مطالعات صدها لغزش کوچک و بزرگ در سطح استان شناسایی و موقعیت آن ها روی نقشه های توپوگرافی پیاده شده است که ادارات استان می توانند در اجرای پروژه های مختلف مانند احداث سکونتگاه ها و انواع ابنیه و تاسیسات ، پروژه های انتقال نیرو و آب و گازسانی از این نقشه ها استفاده کنند.

از مهم ترین زمین لغزش های استان می توان به لغزش هایی همچون اسفیدان بجنورد ، مجموعه لغزش های منطقه بدرانلو مانند تاتار ، گلی ، حسن سو، خندقلو ، دراقانلو ، شعبان و مصلحه ، لغزش های اسطرخی ، شورک و نامانلو در محدوده شهرستان شیروان ، لغزش های هست مرغ ، چری ، پرکار، باغ محله ، ریزه ، مردکانلو، قره گل و گرماب در شهرستان فاروج، رانش های برزانلو ، کتلی ، طبر و گرمک در جاجرمل ، لغزش های سرچشمه ، اردوغان ، گنجدان ، دربرچین و قلعه سفید در اسفراین و لغزش های قره چای و چخماقلو در شهرستان مانه و سملقان اشاره کرد. در این میان منطقه بدرانلو با وجود ده ها لغزش کوچک و بزرگ از مستعدترین مناطق استان در زمینه وقوع زمین لغزش هاست و دلیل اصلی آن شرایط زمین شناسی منطقه یعنی گسترش زیاد نهشته های بادرفتی وحساس لسی و از سوی دیگر تغییر کاربری اراضی در دامنه های مستعد لغزش و به ویژه احداث منازل مسکونی و ابنیه مختلف در دامنه های شیب دار توام با تزریق فاضلاب به لایه هاست.

در هر حال عوامل موثر در وقوع زمین لغزش های استان را می توان به دو گروه طبیعی ومصنوعی تقسیم بندی کرد. در مورد عوامل طبیعی می توان به شرایط زمین شناسی استان وعوامل طبیعی مانند شرایط توپوگرافی ومورفولوژی و شیب زیاد دامنه ها ، تکنوتیک وفعال شدن گسل ها و وقوع بارندگی های زیاد ونفوذ آب به لایه های مستعد لغزش اشاره کرد و اما عوامل مصنوعی ویا به عبارتی دخالت های نابجای انسان در طبیعت مانند دخل و تصرف و تغییر کاربری غیراصولی اراضی در دامنه های شیبدار و تخریب وتبدیل پوشش گیاهی طبیعی و مراتع ، احداث باغ در دامنه های پرشیب ومستعد لغزش ، آبیاری غرقابی و در نتیجه تزریق مصنوعی آب به لایه ها، ساخت وساز در دامنه های مستعد لغزش و افزایش بار دامنه ها وتزریق آب به لایه ها از طریق چاه های فاضلاب، موجب تسریع وتشدید این پدیده می شوند.

لذا جهت کاستن از وقوع لغزش ها و به حداقل رسانیدن خسارات وارده، به کارگیری تمهیدات جدی نظیر ممانعت ازتخریب مراتع و به ویژه جلوگیری ازاحداث باغ وآبیاری غرقابی درمناطق ودامنه های پرشیب و مستعد رانش و انجام مطالعات و جانمایی مناسب برای احداث انواع ابنیه وتاسیسات و خودداری ازساخت وساز واحداث بناها وتاسیسات مختلف در دامنه های مستعد لغزش ضروری است. همچنین اقدام مهم دیگر تخلیه و جابه جایی روستاهایی است که درمناطق حساس و پرخطر واقع شده اند و بر همین اساس فرهنگ سازی و اطلاع رسانی به موقع و حمایت های مالی ادارات ذیصلاح برای جابه جایی سکونتگاه ها و به طورکلی ساخت وسازهایی که در مناطق حساس لغزشی واقع شده اند از مهم ترین اولویت ها جهت کاهش خسارات ناشی از زمین لغزش هاست. اقدام ضروری دیگر پایدارسازی و کنترل رانش ها و پهنه های لغزشی مهم و پرخطر استان با استفاده از روش های نوین علمی است.

بهمین هوشمند کارشناس ارشد هیدرولوژی – ژئومورفولوژی (رئیس اداره مهندسی ومطالعات اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری خراسان شمالی)

وی با بیان این که در برخی از روستاها با ساخت دیواره های حائل خطر پذیری کاهش می یابد می گوید: ساخت دیواره های حائل در برخی نقاط بجنورد هم انجام شده است اما ادامه این اقدامات نیاز به اعتبار دارد و از سویی تا هنگامی که وضعیت این روستاها مشخص و انتقال آن ها اجرایی نشود نمی توان به ارائه خدماتی مانند گاز رسانی اقدام کرد.وی می گوید: در روستاهای گلی و عرب هم رانش زمین تهدیدی است که با ساختن دیوار حائل خطر آن کاهش یافته است.

۹ روستا در معرض خطر

اگر چه مطالعاتی جامع در مورد رانش زمین و نقاطی که با بیشترین خطر مواجه اند در مناطق شهری و روستایی انجام نشده است اما مدیر کل بنیاد مسکن استان می گوید: فقط ۹ روستای این استان با تهدید رانش زمین مواجه اند که در آن ها طرح های پیشگیری اجرا شده است. وی با بیان این که از این تعداد، هفت روستا به خاطر رانش زمین و دو روستای گلیان و اسفیدان به خاطر داشتن «سنگ افشان» یا ریزش سنگ تحت پوشش این بنیاد هستند، می گوید: روستای گلی واقع در منطقه بدرانلو بجنورد دیوار کشی شده است و بنیاد اقداماتی مانند اجرای طرح هادی و طرح های حفاظتی مقابله با رانش زمین در حاشیه رودخانه را انجام داده است و علاوه بر آن برای جابه جایی روستای قره چای مانه و سملقان که رانش زمین آن را تهدید می کند، کار تملک زمین با همکاری اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان انجام شده و تصمیم نهایی بر عهده ۶۰ خانوار ساکن در روستاست.

«علی محمدی» با اشاره به اقدامات انجام شده در این روستا، می گوید: سه سال قبل طی مذاکرایی که با اداره کل منابع طبیعی استان انجام شد، اداره کل منابع طبیعی استان زمینی در دو راهی روستای اسناد برای استقرار ساکنان این روستای ۷۰ خانواری جانمایی کرد که این زمین جانمایی شده معارضاتی داشت اما اکنون تصمیم نهایی برای جابه جایی بر عهده اهالی است. وی می افزاید: رانش زمین در روستای سرچشمه اسفراین نیز مشکل خاصی ندارد و برای دیگر روستاهای رانش خیز استان نیز به زودی طرح های مطالعاتی با گرفتن مشاور انجام می شود. وی همچنین خاطر نشان می کند: دو روستای گلی و عرب از شهرستان بجنورد نیز با خطر رانش زمین دستور کار قرار دادو در روستای گلی، کف بندی در داخل رودخانه و همچنین دیواره سازی انجام شد و در روستای عرب نیز برخی از ساکنان به دیگر نقاط امن روستا منتقل شدند.

اقدام و عمل

اگر چه کارشناسان می گویند اقداماتی مانند برداشت های بی رویه از منابع آبی و فقیر شدن پوشش گیاهی مراتع، سیل خیزی و برخی اقدامات غیر کارشناسی مانند کشاورزی در اراضی لسی به خطراتی مانند رانش و لغزش و سنگ افشان زمین منجر می شوند اما در این میان نقش اطلاع رسانی به روستاییان و انجام اقداماتی پیشگیرانه و ضربتی نیز لازم است ولی با وجود این تا هنگامی که مطالعات عمیق و کارشناسی های دقیق انجام نشود نمی توان برای محافظت از مردم روستاهایی که جمعیت زیادی در آن ها ساکن هستند کاری کرد. اسمال سال اقتصاد مقاومتی ، اقدام و عمل است و اگر از این جنبه هم به این موضوع نگاه کنیم لازم است قبل از این که مشکلات جدی در این زمینه رخ نماید کاری کرد تا از هزینه های میلیاردی پس از بروز خطر جلوگیری کنیم.

افشره

۷۰ درصد از مساحت دو میلیون و ۸۴۰ هزار هکتاری استان ، در طبقه فرسایشی متوسط تا خیلی زیاد قرار دارد . به گفته کارشناسان پدیده زمین لغزش و یا رانش زمین از جمله حرکات دامنه ای و از مهم ترین اشکال فرسایش توده ای محسوب می شود که به علت تأثیر عوامل طبیعی و یا عوامل مصنوعی چون تغییر کاربری و آبیاری غیر اصولی اراضی ایجاد می شود . این در حالی است که روستاهای زیادی که گاه در برخی از آن ها جمعیت زیادی نیز ساکن هستند در معرض این خطر قرار دارند و هم چنین تخریب صدها هکتار باغ ، اراضی زراعی و مرتع و نیز تخریب و تهدید سکونتگاه های روستایی مانند روستاهای تاتار ، خندقلو ، حسن سو و گلی در منطقه بدرانلو و یا روستاهایی چون شورک و نامانلو در شهرستان شیروان در اثر همین پدیده ممکن است اتفاق بیفتد .

در نبود طرح های مطالعاتی صورت گرفته است:

آوار بلاهای طبیعی بر سر روستاها

تهدید جدی به نام رانش و لغزش زمین در روستاها

مورد می گوید: در زمینه زمین لغزش و رانش زمین اعتبارات ملی مصوب شده است که باید از سوی متولیان امر جذب و استفاده شود اما از این اعتبارات استفاده نشده است و از سویی با وجود این که گفته می شود ۱۶ روستا در استان در گیر با رانش و سنگ افشان هستند اما هیچ کدام به جز دو روستا در معرض خطر جدی قرار ندارند و یکی از این روستاها باید جابه جا شود.

«موسی الرضا ثروتی» ادامه می دهد: اما چون این اتفاق یک بار افتاده و روستای قره چای جا به جا شده است ولی به علت مطالعات نا مناسب مکان کنونی هم در ست ارزبایی نشده اکنون باید دوباره منتقل شود که متأسفانه مردم روستا به این کار رغبت ندارند. وی با بیان این که متولی اصلی ساخت و ساز در مناطق روستایی، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی است، می گوید: این نهاد باید در حوزه توسعه روستایی در اراضی لسی استان که با رانش زمین و سنگ افشان در گیرند، ورودی پررنگی داشته باشد.

لزوم توجه فوری

اگر چه تهدید رانش و ریزش زمین برای فقط یک روستا جدی انگاشته می شود و صحبت از جا به جایی آن در میان است اما مدیر کل مدیریت بحران استانداری خراسان شمالی و رانش زمین منجر می شود. این تهدید را جدی تلقی می کند و خواهد توجه فوری به آن است.

که با توجه به گستره پهناور در گیر با این پدیده مطالعات بیشتری در این زمینه لازم است، می گوید: گاه دیده می شود در اراضی در گیر با رانش زمین و اراضی لسی استان کشاورزی، باغداری و حتی خانه سازی هم می شود و این در حالی است که باید طرح شناسایی و مطالعه و پهنه بندی این اراضی خیلی وقت قبل انجام می شد.

«جاوید نائیبان» ادامه می دهد: آگاه سازی روستاییان از مخاطرات بهره برداری نا مناسب از اراضی لسی و پیشگیری از این کار لازم است اما این اتفاق نیفتاده است تا از بروز این پدیده جلوگیری و پیشگیری شود.

روش های سنتی آبیاری نیز به بروز این پدیده کمک می کند و از سویی در اراضی شیب دار استان که مستعد رانش زمین هستند، نباید زراعت آبی انجام شود اما دیده شده است که در مناطقی مانند اسفیدان این اتفاق افتاده و با انتقال آب به روش های مختلف به دامنه کوه ها باغداری و کشاورزی شده است.

وی تأکید می کند: تخریب پوشش گیاهی مرتعی نیز موجب ایجاد مخاطراتی مانند سیلاب می شود که استان ما نیز در این زمینه مستعد است و هر سال با ده ها سیلاب مواجه می شویم که به تخریب اراضی و نشست و رانش زمین منجر می شود.

اعتباراتی که از آن ها استفاده نمی شود نماینده مردم ۵ شهرستان استان هم در این

بهرورز- صدای وحشتناک، لرزش زمین، فروریختن و بلعیده شدن کوه ها ، تپه ها، خانه ها و حتی روستاها نتیجه رانش و لغزش زمین است. به گفته کارشناسان امر، خراسان شمالی چهارمین استان بلاخیز در کشور است و از سویی ۷۰ درصد از مساحت دو میلیون و ۸۴۰ هزار هکتاری این استان، در طبقه فرسایشی متوسط تا خیلی زیاد قرار دارد که مستعد رانش زمین است و همین امر می طلبد تا مردم و مسئولان نگاه جدی به مقابله با پدیده های مختلف مانند رانش زمین، سیل و زلزله داشته باشند. به گفته کارشناسان پدیده زمین لغزش و یا رانش زمین از جمله حرکات دامنه ای و از مهم ترین اشکال فرسایش توده ای محسوب می شود که به علت تأثیر عوامل طبیعی و یا عوامل مصنوعی همچون تغییر کاربری و آبیاری غیر اصولی اراضی ایجاد می شود. این در حالی است که روستاهای زیادی که گاه در برخی از آن ها جمعیت زیادی نیز ساکن هستند در معرض این خطر قرار دارند و هم چنین تخریب صدها هکتار باغ، اراضی زراعی و مرتع و نیز روستاهای تاتار ، خندقلو، حسن سو و گلی در منطقه بدرانلو و یا روستاهایی چون شورک و نامانلو در شهرستان شیروان در اثر همین پدیده ممکن است اتفاق بیفتد.

نبود طرح جامع

یک کارشناس ارشد آب و خاک با بیان این

امام خمینی (ره):
تأمین مسکن یکی از مظاهر عدل الهی است
مقام معظم رهبری :
بنیاد مسکن یکی از برکات مستمر و صدقات جاری امام راحل (ره) است.

۲۱ الی ۳۱ فروردین
دهه حساب ۱۰۰ امام خمینی (ره)
و سالروز تشکیل
بنیاد مسکن انقلاب اسلامی
گرامی باد.

روابط عمومی بنیاد مسکن انقلاب اسلامی خراسان شمالی

۰۲۶/۱۰۰/۹۵۰

دربهای پار اتوماتیک

گرکره برقی، انواع جک های پار کینگی، شیشه اتومات راه بند

آیفون تصویری و دوربین مدار بسته

مدیریت کوهستانی
۰۹۱۵۱۸۶۰۲۶۳
دفتر فروش:
۰۵۸-۳۲۲۱۰۴۸۸

۰۲۰/۹۲۴۰۰۵۲۰

پهلوان دکتر امین رشید لمیر

مدیر کل ورزش و جوانان خراسان شمالی
ریاست کشتی پهلوانی آسیا
انتصاب حضرت تعالی را به عنوان رئیس کمیته توسعه همگانی فدراسیون کشتی جمهوری اسلامی ایران صمیمانه تبریک عرض نموده، رجاء واثق داریم تجارب ارزنده شما منشاء خیر بوده و تحولات چشمگیری را بدنبال خواهد داشت.

هیئت بسکتبال شهرستان بجنورد

۰۲۷۸/۹۲۵۰

همشهری سلام!

گزارش آب و هوای آینده در مراکز استانهای مجاور

تحلیل های روز را
املا کنید
www.Rasad.org
پایگاه تحلیلی دفتر پژوهش روزنامه خراسان